

14 במרץ 2024

ד' אדר ב' ה'תשפ"ד

לכבוד

חברי ועדת הכלכלה

הנדון: עמדת לובי 99 להצעת חוק הגברת התחרות בשוק השידורים (תיקוני חקיקה), התשפ"ג-2023

בשם לובי 99 (חל"צ), אנו מתכבדות להגיש את תגובתנו להצעת החוק שבנדון לקראת דיון בוועדת הכלכלה ביום 18/3/24. לובי 99 מתנגד להצעת החוק, אשר נותנת הטבות לערוצים המסחריים, ולבעלי ההון השולטים בהם, על חשבון הקופה הציבורית, ומאפשרת להם לעשות שימוש במשאבים ציבוריים בעלות מינימלית, באמתלה של הגברת התחרות והמגוון בשוק התקשורת. להלן נימוקינו:

הגבלת גובה דמי ההפצה במערך "עידן פלוס", וחובה להפיץ שידורים למרות חוב

1. חלקה הראשון של הצעת החוק מגביל באופן משמעותי את גובה דמי ההפצה במערך שידורי הטלוויזיה 'עידן פלוס' עבור בעלי רישיון ערוץ זעיר, רישיון ערוץ זעיר ייעודי וזיכיון לשידורי רדיו. בעוד שגובה דמי ההפצה כיום הוא 1.8 מיליון ₪ בשנה, הצעת החוק מפחיתה סכום זה ל-15,000 ₪ בשנה בלבד.
2. בכך ניתנת הטבה לבעלי שליטה בערוצים מסחריים, שהם גורמים בעלי אינטרסים כלכליים ופוליטיים, שחלקם נשלטים על-ידי גורמים חזקים במשק הישראלי, על חשבון משלם המיסים. הגופים המסדירים נהנים מהשימוש ב'עידן פלוס', שהוא נכס של הציבור, המגדיל את מספר הצופים בהם, ובכך מגדיל את הכנסותיהם מפרסום. מכאן החובה המוטלת עליהם לשלם תשלום ריאלי עבור השימוש בתשתית זו. מתן הנחות מפליגות אינו מוצדק, מטיל נטל כלכלי על הרשות השנייה, ולמעשה על משלמי המיסים.
3. בנוסף, הצעת החוק מטילה חובה להפיץ את שידוריהם של הגופים המנויים בה גם אם יש להם חוב לרשות השנייה. למיטב ידיעתנו, בעל החוב היחיד הוא ערוץ 14, שחייב לרשות השנייה 20 מיליון ₪, מתוכם 7 מיליון ₪ בגין אי-תשלום על הפצת השידורים באמצעות 'עידן פלוס'.¹ בשל חוב זה, הופסקו שידוריו של הערוץ במערכת 'עידן פלוס', וחודשו רק עם פרוץ מלחמת 'חרבות ברזל' מהטעם שמדובר בערוץ שמשמש 'גל שקט'.
4. חיובה של הרשות השנייה להפיץ את שידוריו של ערוץ 14 למרות החוב, נוטל ממנה את הכלי האפקטיבי ביותר לגבותו, ולכן מהווה מחיקתו הלכה למעשה. גם הפטור מתשלום החוב יושת על הציבור.
5. לפי דברי ההסבר להצעת החוק, מטרתה היא בין היתר הגברת התחרות והמגוון בשוק השידורים. אלא שהערוצים הזעירים זכאים כבר עתה להטבות רבות, כמו פטור משידורי חדשות, הפקות מקור, הפקות סוגה עילית ועוד (סעיף 71 לחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, תש"ן-1990). לא ברור מדוע יש להוסיף הטבות נוספות על אלו הקיימות. הצעת החוק גם פוגעת בשוויון אל מול גופים משדרים אחרים ללא אבחנה רלבנטית.
6. לכאורה, פתרון פשוט לבעיית אי-השוויון נמצא בתזכיר חוק הפצת שידורים באמצעות תחנות שידור ספרתיות (תיקון מס' 6) (דמי הפצה בתקופת חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023, שפורסם בתחילת המלחמה. התזכיר העניק פטור מתשלום דמי ההפצה לכל הערוצים המסחריים, ולא רק לזעירים. נדגיש שאנו מתנגדים

¹ עמיר קורץ, "בעיצומה של המלחמה: קרעי מעניק עוד הטבות לערוץ 14", כלכליסט 15/10/23, בקישור: <https://www.calcalist.co.il/shopping/article/skruawdba>

גם להסדר המוצע בתזכיר, שמעניק הטבה גורפת ולא מוסברת לגופים מסחריים, שמודל המימון שלהם הוא הכנסות מפרסומות, ונשלטים על-ידי בעלי הון, למשל: החברה המרכזית למשקאות קלים ('קוקה קולה ישראל') ומשפחת ורטהיים - בערוץ 12; אקסס שבבעלות לן בלווטניק (שמחזיק גם ב'כלל תעשיות' השולטת בינשר'), משפחת שטראוס ואודי אנג'ל (שמחזיק גם ביחברה לישראל) - בערוץ 13; המיליארדר יצחק מירלשווילי (באמצעות 'ערוץ יהודי ישראל') - בערוץ 14.

7. תמוה, על שדווקא בתקופת המלחמה, והקיצוצים בתקציב הנובעים ממנה, הממשלה עסוקה במתן הטבות לבעלי הון על חשבון הקופה הציבורית.

8. למעלה מן הדרוש נציין, כי לאור כוונת הממשלה לסגור את 'עידן פלוס' בטענה שמדובר "במערך מיושן, יקר ומוגבל ביכולת הנשיאה שלו"², לא ברור מה הטעם בהגדלת ההוצאה הממשלתית עליו.

חובת תאגיד השידור הציבורי לאפשר שימוש מסחרי בחומר ארכיוני בעלות נמוכה

9. חלקה השני של הצעת החוק מטיל על תאגיד השידור הציבורי חובה לאפשר שימוש בחומרי הארכיון בעבור תשלום המוגבל לעלויות התפעול השוטף.

10. חוק השידור הציבורי הישראלי, התשע"ד-2014 מבחין בין העמדת תוכן ארכיוני לטובת הציבור, למשל לצורכי מחקר או מדע, בתעריף שמשקף את עלות התפעול, לבין העמדתו לצורך שימוש מסחרי, בתעריף שתאשר מועצת תאגיד השידור הציבורי (סעיף 67 (ב), (ג) לחוק). הצעת החוק שבנדון מאיינת את ההבדל בין שימוש פרטי לשימוש מסחרי, ומאפשרת לעשות שימוש בחומר הארכיוני גם למטרה מסחרית בעלות תפעול בלבד.

11. הגופים המשדרים המסחריים ירוויחו איפוא פעמיים על חשבון הציבור: פעם אחת בקבלת חומר, שנוצר במימון ציבורי ושייך לציבור, בעלות זניחה, ופעם שניה - באמצעות קבלת מימון מפרסומות או מדמי מנוי על שימוש בחומרים אלה. המפסיד המרכזי מהצעת החוק הוא הציבור.

12. אכן, הצעת החוק קובעת, כי בעל רישיון או זיכיון לשידורים לא יגבה תשלום מהמנוי עבור שימוש בחומר ארכיוני. אלא שתחולת ההוראה אינה ברורה ביחס לגופים שמודל ההפעלה שלהם מושתת על פרסומות או על דמי מנוי. בנוסף, אתרי האינטרנט של הגופים המשדרים אינם נכנסים להגדרה זו, ולכן עלולים לגבות מהציבור תשלום גם עבור שימוש בחומר ארכיוני, אותו קיבלו כאמור בתעריף מינימלי.

13. לבסוף נציין, כי בעוד החוק הקיים מסמיך את מועצת תאגיד השידור לקבוע את תעריף השימוש בחומר הארכיוני, הצעת החוק שבנדון מעבירה את הסמכות לידי גוף פוליטי, הוא שר התקשורת.

14. הנה כי כן, חלקה השני של הצעת החוק פוגע בעצמאותו של תאגיד השידור - הן באמצעות צמצום הכנסותיו והן באמצעות הסמכת גורם פוליטי להתערב בסוגיה ניהולית.

בברכה,

נטע דגן

עו"ד במחלקת תוכן

עו"ד לינור דויטש

מנכ"לית

² דברי ההסבר לתזכיר חוק התקשורת (שידורים), התשפ"ג-2023, בעמ' 116.